

11. 01. 2024			
№	№ на Книга	№ на Страна	Вредност Книга
08	21511		

ДО
ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО
НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

DREJTUAR
KRYETARIT TË KUVENDIT
TË
REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË
VERIUT

Врз основа на членот 71 став 1 од
Уставот на Република Северна
Македонија и членовите 132, 137 и 170
од Деловникот на Собранието на
Република Македонија, поднесуваме
Предлог на закон за изменување и
дополнување на Законот за заштита од
јонизирачко зрачење и радијациона
сигурност, по скратена постапка.

Në bazë të nenit 71 paragrafi 1 të
Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë
së Veriut dhe neneve 132, 137 dhe 170 të
Rregullores së Kuvendit të Republikës së
Maqedonisë, parashtrojmë Propozim-ligj
për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për
mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguri
nga rrezatimi, me procedurë të shkurtuar.

ПРАТЕНИЦИ

DEPUTETËT:

1. Вебчи Радашевски-Наумовски
2. Ненад Којички
3. Емилија Радаева Е. Радаева
4. Соња Михаиловски
5. Анастас Лазаревски

ПРЕДЛАГАЧ:

Група пратеници

PROPOZUES:
Grup i deputetëve

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ
НА ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА ОД
ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ И
РАДИЈАЦИОНА СИГУРНОСТ,
ПО СКРАТЕНА ПОСТАПКА

PROPOZIM LIGJ
PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E
LIGJIT PËR MBROJTJE NGA RREZATIMI
JONIZUES DHE SIGURI NGA
RREZATIMI,
ME PROCEDURË TË SHKURTUAR

Скопје, декември 2023 година

Shkup, janar 2023

В О В Е Д

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност го уредува системот на контролата на сите извори на јонизирачко зрачење, како и заштитата на населението и околината од изложеност или потенцијална изложеност на јонизирачко зрачење.

Со Законот се уредува и постапувањето со радиоактивен и нуклеарен материјал, како и спроведувањето на мерките за радијациона сигурност и нуклеарна безбедност.

Со цел сигурно и безбедно управување со радиоактивен отпад и искористени затворени радиоактивни извори, се наметна потреба од доуредување на одредбите од Законот и предвидување на оператор на склад за радиоактивен отпад.

Со назначувањето на Институтот за јавно здравје како оператор на склад за радиоактивен отпад ќе се придонесе во соодветно уредување на соодветната област.

За таа цел се предлага донесување на Предлог Законот.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Предлог Законот се заснова врз исти начела врз кои е заснован Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност.

HYRJE

I. VLERËSIM I GJENDJEVE NË FUSHËN QË DUHET TË RREGULLOHET ME LIGJ DHE SHKAQE PËR MIRATIM TË LIGJIT

Ligji për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguri nga rrezatimi e rregullon sistemin e kontrollit të të gjitha burimeve të rrezatimit jonizues, si dhe mbrojtjen e popullsisë dhe rrethinës nga ekspozimi ose ekspozimi potencial i rrezatimit jonizues.

Me Ligjin rregullohet dhe veprimi me materialin radioaktiv dhe nuklear, si dhe zbatimin e masave për siguri radioaktive dhe mbrojtje nukleare.

Me qëllim të menaxhimit të sigurt dhe të mbrojtur të mbetjeve radioaktive dhe burimeve të mbyllura radioaktive të përdorura, u imponua nevoja nga rregullimi plotësues i dispozitave të Ligjit dhe parashikimi i operatorit të magazinimit për mbetjet radioaktive.

Me emërimin e Institutit për shëndet publik si operator i magazinimit për mbetje radioaktive do të kontribuohet për rregullim përkatës të sferës përkatëse.

Për atë qëllim propozohet miratimi i Propozim Ligjit.

II. QËLLIME, PARIME DHE ZGJIDHJE THEMELORE TË PROPOZIM LIGJIT

Propozim Ligji bazohet ndaj parimeve të njëjta ndaj të cilave është bazuar Ligji për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguri nga rrezatimi.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлог Законот има финансиски последици врз Буџетот на Република Северна Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на Предлог Законот се потребни дополнителни финансиски средства од Буџетот на Република Северна Македонија. Дополнително се предвидува остварување на сопствени средства од вршење на дејноста управување со радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори од страна на Институтот за јавно здравје.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Врз основа на членот 170 од Деловникот на Собранието на Република Македонија бидејќи не се работи за сложен и обемен закон предлагаме Собранието да расправа по Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност, по скратена постапка.

III VLERËSIM I PASOJAVE FINANCIARE TË PROPOZIM-LIGJIT MBI BUXHETIN DHE MJETET TJERA PUBLIKE FINANCIARE

Propozim ligji ka pasoja financiare mbi Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut.

IV. VLERËSIM I MJETEVE FINANCIARE TË NEVOJSHME PËR ZBATIM TË LIGJIT DHE MËNYRA E SIGURIMIT TË TYRE, TË DHËNA PËR ATË NËSE ZBATIMI I LIGJIT TËRHEQ OBLIGIME MATERIALE PËR SUBJEKTE TË NDARA

Për zbatimin e Propozim ligjit nevojiten mjete financiare plotësuese nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Në mënyrë plotësuese parashihet realizimi i mjeteve personale nga kryerja e vperimtarisë menaxhim me mbetje radioaktive dhe burime radioaktive të shfrytëzuara nga Instituti për shëndet publik.

V. PROCEDURË E SHKURTUAR E MIRATIMIT TË LIGJIT

Në bazë të nenit 170 të Rregullores së Kuvendit të Republikës së Maqedonisë pasi nuk bëhet fjalë për ligj të ndërlikuar dhe voluminoz propozojmë Kuvendi të debatoj për Propozim-ligjin për ndryshimin dhe plotësim e Ligjit për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguri nga rrezatimi, me procedurë të shkurtuar.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И
ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗИРАЧКО
ЗРАЧЕЊЕ И РАДИЈАЦИОНА
СИГУРНОСТ

Член 1

Во Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност („Службен весник на Република Македонија“ број 48/2002, 135/2007, 53/11, 164/13, 43/14, 37/16 и 83/18), во член 2 во точката 38 сврзникот „и“ се заменува со точка и запирка.

Во точката 39 точката се заменува со точка и запирка и се додава нова точка 40, која гласи:

„40. Оператор на национален склад“ е правно лице кое врши дејност на управување со радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори согласно одредбите од овој закон.“

Член 2

Насловот пред членот 6 се менува и гласи:

„Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија“.

Член 3

Во член 6 во ставовите 1 и 2 зборовите: „Републичкиот завод за здравствена заштита“ се заменуваат со зборовите: „Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија“.

Член 4

Во член 10 во ставот 1 зборовите: „одлагањето на радиоактивен отпад,“ се бришат.

PROPOZIM-LIGJ
PËR NDRYSHIMIN DHE
PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR
MBROJTJE NGA RREZATIMI
JONIZUES DHE SIGURI NGA
RREZATIMI

Neni 1

Në Ligjin për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguri nga rrezatimi (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 48/2002, 135/2007, 53/11, 164/13, 43/14, 37/16 dhe 83/18), në nenin 2 në pikën 38 lidhëza “dhe” zëvendësohet me pikë dhe presje.

Në pikën 39 pika zëvendësohet me pikë dhe presje dhe shtohet pikë e re 40, si vijon:

“40. “Operator i magazinimit nacional” është personi juridik i cili kryen veprimtari të menaxhimit me mbetje radioaktive dhe burime radioaktive të përdorura, në pajtim me dispozitat e këtij ligji.”.

Neni 2

Titulli para nenit 6 ndryshon si vijon:

“Instituti për Shëndet Publik i Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

Neni 3

Në nenin 6 në paragrafët 1 dhe 2 fjalët: “Enti Republikan për Mbrojtje Shëndetësore” zëvendësohen me fjalët: “Instituti për Shëndet Publik i Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

Neni 4

Në nenin 10 në paragrafin 1 fjalët: “Depozitim i mbetjes radioaktive”, shlyhen.

Член 5

Во член 24 во ставот 2 во втората реченица зборовите: „согласно со членот 10 на овој закон“ се заменуваат со зборовите: „од страна на операторот на националниот склад“.

Член 6

По членот 24 се додаваат два нови члена 24-а и член 24-б, кои гласат:

„Член 24-а

Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија е оператор на националниот склад за радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори.

Операторот од ставот 1 на овој член, при управување со националниот склад за радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори:

1. презема мерки лицата кои работат со радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори да се снабдени со лични заштитни средства, како и со потребна опрема за мерење на интензитетот на зрачењето;

2. изготвува програма за радијациона заштита во која се содржани планот за вонредни настани и програмата за обезбедување на квалитет и контрола на сигурност;

3. ги определува должностите и одговорностите на сите кои работат во националниот склад согласно со воспоставени пишани процедури, согласно со закон;

4. определува одговорно лице за радијациона заштита;

5. врши контрола на влезот на посетителите во контролирана зона и зона под надзор, односно обезбедува соодветна придружба на посетителите на контролираните зони и зоните под

Neni 5

Në nenin 24 në paragrafin 2 në fjalinë e dytë fjalët: “Në pajtium me nenin 10 të këtij ligji” zëvendësohen me fjalët: “nga operatori i magazinimit nacional”.

Neni 6

Pas nenit 24 shtohen dy nene të reja 24-a dhe neni 24- b , si vijojnë:

“Neni 24-a

Instituti për Shëndet Publik i Republikës së Maqedonisë së Veriut është operator i magazinimit nacional për mbetje radioaktive dhe burime radioaktive të shfrytëzuara.

Operatori nga paragrafi 1 i këtij neni, gjatë menaxhimit me magazinim nacional për mbetje radioaktive dhe burime radioaktive të shfrytëzuara:

1. merr masa që personat që punojnë me mbetje radioaktive dhe burime radioaktive të shfrytëzuara të pajisen me mjete mbrojtëse personale, si dhe me pajisjet e nevojshme për matjen e intensitetit të rrezatimit;

2. përgatit program për mbrojtje nga rrezatimi, i cili përfshin planin për ngjarje të jashtëzakonshme dhe programin për sigurimin e cilësisë dhe kontrollin e sigurisë;

3. përcakton detyrat dhe përgjegjësitë e të gjithë atyre që punojnë në magazinimin nacional në përputhje me procedurat e përcaktuara me shkrim, në pajtim me ligjin;

4. përcakton person përgjegjës për mbrojtje nga rrezatimi;

5. Kryen kontroll në hyrjen e vizitorëve në zonën e kontrolluar dhe zonë nën vëzhgim, përkatësisht siguron shoqërimin përkatës vizitorëve të

надзор од страна на лица кои имаат потребно знаење од областа на заштитните и сигурносните мерки за тоа подрачје и обезбедува соодветна информација и упатства на посетителите на кои можат да влијаат нивните активности;

6. информира за состојбите и настаните од интерес за заштитата и сигурноста;

7. презема мерки за спречување на радиоактивните материјали кои предизвикуваат контаминација на животната средина над пропишаните граници, согласно со закон;

8. води регистар на радиоактивниот отпад и искористените извори на јонизирачко зрачење;

9. обезбедува заштита (лични заштитни средства, дозиметриска контрола, здравствена контрола, степен на изложеност на работниците, контролирање на контаминацијата на лицата и предметите, просториите и воздухот во просториите и повремено проверување на исправноста на мерните инструменти и на заштитните средства), како и организира/спроведува обука на лицата кои вршат работи на управување со радиоактивен отпад и искористени извори на јонизирачко зрачење;

10. управува со радиоактивниот отпад, така што обезбедува соодветна класификација, распоредување, постапување и складирање;

11. врши деконтаминација на просториите и животната средина која била контаминирана од радиоактивен извор преку сопствена служба или преку овластено правно лице за вршење на деконтаминација;

zonave të kontrolluara dhe zonat nën mbikëqyrje nga persona që kanë njohuritë e nevojshme nga rajoni i masave mbrojtëse dhe të sigurisë për atë zonë dhe siguron informacion dhe udhëzime adekuate vizitorëve të cilët mund të ndikojnë aktivitetet e tyre;

6. Informon për gjendjet dhe ndodhitë me interes për mbrojtjen dhe sigurinë;

7. ndërmerr masa për parandalimin e materialeve radioaktive që shkaktojnë kontaminimin të mjedisit jetësor mbi kufijtë e përcaktuara, në pajtim me ligjin;

8. mban regjistër të mbetjes radioaktive dhe birimet e shfrytëzuara të rrezatimit jonizues;

9. siguron mbrojtjen (pajisjet mbrojtëse personale, kontrollin dozimetrik, kontrollin shëndetësor, shkallën e ekspozimit të punëtorëve, kontrollin e kontaminimit të personave dhe objekteve, ambienteve dhe ajrit në ambiente dhe kontrollin e herëpashershëm të korrektësisë së instrumenteve matëse dhe mjeteve mbrojtëse), si dhe organizon/zbaton trajnimin e personave që kryejnë punë të menaxhimit me mbetje radioaktive dhe burime të përdorura të rrezatimit jonizues;

10. menaxhon me mbetje radioaktive, kështu që siguron klasifikim përkatës, sistemim, veprim dhe magazinim;

11. kryen dekontaminimin e hapësirave dhe mjedisit jetësor e cila ka qenë e kontaminuar nga burimi radioaktiv nëpërmjet shërbimit personal ose nëpërmjet personit juridik të autorizuar për kryerjen e dekontaminimit;

12. përgatit projekt për mbrojtje dhe siguri të objektit dhe

12. изготвува проект за заштитата и безбедност на објектот и просториите согласно со прописите за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност,

13. врши проценка на сигурноста и проценка на влијанието врз животната средина кои опфаќаат анализи и демонстрација на радиолошка и нерадиолошка сигурност при редовни услови на работа и проценка на потенцијалните ефекти на радијационен вонреден настан, како и сите фази и аспекти на процесот на ракување со радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори во однос на работно изложените лица, населението и животната средина;

14. обезбедува физичка заштита и безбедност од неовластен пристап на лица, како и од неовластено отстранување на радиоактивни материјали;

15. обезбедува финансиски ресурси за подршка на сигурноста на складот за радиоактивен отпад за време на работниот век;

16. изготвува план за ставање вон употреба на складот и финансиски ресурси за ставање вон употреба;

17. транспортирањето на радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори согласно со важечките прописи за транспорт на радиоактивен материјал и прописите за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност го врши со соодветни возила и контејнери;

18. врши прифаќање на радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори согласно со прописите за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност и

hapësirave në pajtim me dispozitat për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguria radioaktive,

13. kryen vlerësimin e sigurisë dhe vlerësimin e ndikimit në mjedisin jetësor, që përfshin analiza dhe demonstrim të sigurisë radiologjike dhe jo-radiologjike në kushte të rregullta pune dhe vlerësimin e efekteve të mundshme të ngjarjes së rrezatimit të jashtëzakonshëm, si dhe të gjitha fazat dhe aspektet e procesit të menaxhimit me mbetje radioaktive dhe burime radioaktive të shfrytëzuara në lidhje me personat e ekspozuar në punë, popullsinë dhe mjedisin jetësor;

14. siguron mbrojtje fizike dhe siguri nga qasje e paautorizuar e personave, si dhe nga largimi i pa autorizuar i materialeve radioaktive;

15. Siguron resurse financiare për mbështetje të sigurisë së magazinës për mbetje radioaktive gjatë kohës së punës;

16. Përgatit plan për vendosjen jashtë përdorimit të magazinës dhe resurse financiare për vendosje jashtë përdorimit;

17. transportimin e mbeturinave radioaktive dhe burimeve radioaktive të përdorura në pajtim me rregullat e vlefshme për transportin e materialit radioaktiv dhe dispozitat për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguria nga rrezatimi e kryen me automjete dhe konteјnerë përkatës;

18. Kryen pranim të mbetjes radioaktive dhe burimeve radioaktive të shfrytëzuara në pajtim me dispozitat për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguria nga rrezatimi dhe

19. Kryen evaluim të të gjithë faktorëve të lidhur me lokacionin

19. врши евалуација на сите фактори поврзани со локацијата кои би имале влијание врз сигурноста на таквата постројка за време на нејзиниот работен век.

Работите од ставот 2 на овој член, операторот од ставот 1 на овој член, ги врши во соодветни објекти и простории и соодветен број и вид на инструменти, апарати и опрема што ги исполнуваат техничките, безбедносните услови согласно прописите за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност, од страна на стручен кадар со соодветно средно и високо образование и работно искуство, оспособен за спроведување на мерки на заштита од јонизирачко зрачење, радијациона сигурност и нуклеарна безбедност и кој ги исполнува пропишаните здравствени услови за работите што ќе ги врши согласно прописите за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност и актот за организација и систематизација на работните места на Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија.

Формата и содржината и начинот на водењето на регистарот од ставот 2 точка 8 на овој член, ги пропишува директорот на Дирекцијата.

Член 24-б

Операторот на националниот склад за радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори води евиденција за извршените работи од негова надлежност и доставува месечни извештаи до 20-ти во тековниот за претходниот месец, како и годишен извештај најдоцна до 31 март во тековната година за претходната година до Дирекцијата.

që do të kishin ndikim ndaj sigurisë së stabilimentit të tillë gjatë kohës së punës së tij.

Punët nga paragrafi 2 i këtij neni, operatori nga paragrafi 1 i këtij neni, i kryen në objekte dhe hapësira përkatëse dhe numër përkatës dhe lloje të instrumenteve, aparateve dhe pajisjeve që i plotësojnë kushtet teknike, kushtet e sigurisë në pajtim me dispozitat për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguria nga rrezatimi, nga kuadri profesional me arsim përkatës të mesëm dhe të lartë dhe përvojë pune, posaçërisht për zbatimin e masave të mbrojtjes nga rrezatimi jonizues, sigurinë nga rrezatimi dhe sigurinë bërthamore dhe që plotëson kushtet e përcaktuara shëndetësore për punën që do të kryejnë në pajtim me dispozitat për mbrojtjen nga rrezatimi jonizues dhe siguria nga rrezatimi dhe akti për organizimin dhe sistemativimin e vendeve të punës të Institutit për shëndet publik të Republikës së Maqedonisë së Veriut.

Formën dhe përmbajtjen dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit nga paragrafi 2 pika 8 e këtij neni, e përcakton drejtori i Drejtorisë.

Neni 24-b

Operatori i magazinës nacionale për mbetje radioaktive dhe burimeve radioaktive të shfrytëzuara mban evidencë për punët e kryera nga kompetenca e tij dhe dorëzon raporte mujore deri më 20-in të muajit aktual për muajin paraprak, si dhe raport vjetor më së voni deri më 31 mars në vitin aktual për vitin paraprak për Drejtorinë.

Në rast të ndodhisë së jashtëzakonshme ose rritje të radioaktivitetit mbi nivelin e lejuar,

Во случај на вонреден настан или зголемена радиоактивност над дозволеното ниво, операторот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа да ја извести Дирекцијата.“.

Член 7

Надзор над работата на операторот врши Дирекцијата.

Член 8

Институтот за јавно здравје на Република Северна Македонија е должен да ја усогласи својата работа согласно со одредбите на овој закон, во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 9

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Северна Македонија да утврди пречистен текст на Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност.

Член 10

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

operatori është i detyruar të njoftojë Drejtorinë menjëherë dhe më së voni deri në 24 orëve.”.

Neni 7

Mbikëqyrje ndaj punës së operatorit kryen Drejtoria.

Neni 8

Instituti për shëndet publik i Republikës së Maqedonisë së Veriut është i detyruar ta harmonizojë punën e vet në pajtim me dispozitat e këtij ligji, në afat prej dy vjetësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 9

Autorizohet Komisioni Juridiko-ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut të përcaktoj tekst të spastruar të Ligjit për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguri nga radiacioni.

Neni 10

Ky ligj hyn në fuqi me ditën e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ НА
ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И
ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА
ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗИРАЧКО
ЗРАЧЕЊЕ И РАДИЈАЦИОНА
СИГУРНОСТ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА
ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

Предлог на законот за изменување и дополнување на Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност содржи 10 членови.

Со членот 1 се додава нова дефиниција во законот со која се дефинира поимот Оператор на национален склад.

Со членовите 2 и 3 се менува насловот на постојниот член 6 во законот и се врши усогласување на насловот Институт за јавно здравје со текстот на одредбата.

Со членот 4 се уредува дека пропишувањето на трошоците за складирање на радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори се иззема од надлежност на Дирекцијата за радијациона сигурност.

Со членот 5 во главата IV услови за заштита и сигурност со новите членови се пропишува дека Институтот е оператор на национален склад за радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори, пропишува одредби при управување со национален склад за радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори и одредби за евиденција на

ARSYETIM I PROPOZIM LIGJIT PËR
NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR MBROJTJEN NGA RREZATIMI
JONIZUESE DHE SIGURI NGA
RADIACIONI

I. SQARIM I PËRMBAJTJES SË
DISPOZITAVE TË PROPOZIM LIGJIT

Propozim-ligji për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për mbrojtje nga rrezatimi jonizues dhe siguri nga radiacioni përmbanë 10 nene.

Me nenin 1 shtohet përkufizim i ri në ligjin që përcakton termin Operator Kombëtar i Magazinës.

Me nenet 2 dhe 3 ndryshohet titulli i nenit 6 ekzistues në ligj dhe përafrojnë titullin Instituti i Shëndetit Publik me tekstin e dispozitës.

Me nenin 4 rregullohet se parashkrimi i shpenzimeve për ruajtjen e mbetjeve radioaktive dhe burimeve radioaktive të përdorura përjashtohet nga kompetenca e Drejtorisë për Siguri Rrezatimi.

Me nenin 5 të kreut IV kushtet për mbrojtjen dhe sigurinë me nenet e reja, parashikohet se Instituti është operatori i një depoje kombëtare për mbetjet radioaktive dhe burimet e përdorura radioaktive, parashikon dispozita për administrimin e një depoje kombëtare për mbetjet radioaktive dhe ka përdorur burime radioaktive dhe dispozita për regjistrimin e punës së kryer dhe paraqitjen e raporteve në Drejtori.

Me nenin 6 parashikohet Institutin e Shëndetit Publik si operatorin e depove kombëtare të mbetjeve radioaktive.

Me nenin 7 parashikohet realizimi i mbikëqyrjes nga ana e Drejtorisë.

Nenet 8, 9 dhe 10 janë Dispozita përfundimtare.

извршената работа и доставување на извештаи до Дирекцијата.

Со членот 6 се предвидува Институтот за јавно здравје како оператор на националниот склад за радиоактивен отпад.

Со членот 7 се предвидува вршење на надзор од страна на Дирекцијата.

Членовите 8, 9 и 10 се завршни одредби.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Решенијата содржани во предложените одредби се меѓусебно поврзани во функција на соодветна практична имплементација на предметниот закон.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените законски решенија ќе се обезбеди посоодветно уредување на областа на управување со радиоактивен отпад и искористени радиоактивни извори.

II. LIDHJE E NDËRSJELLË E ZGJIDHJEVE TË PËRMBAJTURA NË DISPOZITAT E PROPOZUARA

Zgjidhjet e përmbajtura në dispozitat e propozuara janë të ndërlidhura në funksion të implementimit praktik të ligjit në fjalë.

III PASOJA QË DO TË DALIN NGA ZGJIDHJET E PROPOZUARA

Zgjidhjet ligjore të propozuara do të sigurojnë një rregullim më të përshtatshëm të zonës së administrimit të mbetjeve radioaktive dhe burimeve radioaktive të përdorura.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ
ОД ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА ОД
ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ И
РАДИЈАЦИОНА СИГУРНОСТ
ШТО СЕ МЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

Дефиниции

Член 2

Одделни дефиниции и поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. "Радијационен вонреден настан" е ситуација која наметнува итна вонредна акција со цел да се заштитат работниците и населението независно дали посебно или во целина.

2. "Нивоа на изземање" се вредности утврдени од страна на надлежниот орган, а изразени како концентрации на активности и/или вкупна активност за кои, или под кои, изворите на јонизирачкото зрачење не подлежат на контрола. Републички завод за здравствена заштита.

3. "Доза" е средна енергија на јонизирачкото зрачење ослободена во единица маса од озрачениот материјал или предмет.

4. "Озрачување" е изложеност на јонизирачкото зрачење, кое може да биде внатрешно или надворешно, во зависност дали изворот на јонизирачко зрачење е во или вон човечкото тело.

5. "Јонизирачко зрачење" е електромагнетно, честично и секое друго зрачење кое во интеракција со материјата директно или индиректно произведува парови од јони.

6. "Извор на јонизирачко зрачење" е секој уред, постројка или материја која произведува јонизирачко зрачење, или ослободува радиоактивни материји.

ТЕКСТ I DISPOZITAVE
ТË LIGJIT PËR MBROJTJEN NGA
RREZATIMI JONIZUES DHE SIGURI
NGA RADIACIONI
QË NDRYSHOHEN DHE
PLOTËSOHEN

Definicione

Neni 2

Përkufizimet dhe terma të veçantë të përdorur në këtë ligj kanë këtë kuptim:

1. "Ngjarje emergjente me rrezatim" është një situatë që imponon veprim të menjëhershëm emergjent për të mbrojtur punëtorët dhe popullatën, qoftë individualisht apo në tërësi.

2. "Nivelet e përjashtimit" janë vlerat e përcaktuara nga autoriteti kompetent dhe të shprehura si përqendrime të aktiviteteve dhe/ose aktivitetit total për të cilin, ose nën të cilat, burimet e rrezatimit jonizues nuk janë objekt kontrolli. Instituti Republikan për Kujdesin Shëndetësor.

3. "Doza" është energjia mesatare e rrezatimit jonizues të lëshuar në një njësi masa e materialit ose objektit të rrezatuar

4. "Rrezatimi" është ekspozimi ndaj rrezatimit jonizues, i cili mund të jetë i brendshme apo i jashtme, varësisht nëse është burimi i rrezatimit jonizues është në ose jashtë trupit të njeriut.

5. "Rrezatimi jonizues" është rrezatimi elektromagnetik, grimca dhe çdo rrezatim tjetër që ndërvepron me lëndën drejtpërdrejt ose tërthorazi për të prodhuar çifte jonesh.

6. "Burim i rrezatimit jonizues" është çdo pajisje, bimë ose lëndë që prodhon rrezatim jonizues, ose çliron substanca radioaktive.

7. "Leje" është një autorizim i lëshuar nga autoriteti kompetent, në bazë të një vlerësi të mëparshëm të

7. "Дозвола" е овластување издадено од страна на надлежниот орган, врз

основа на претходна проценка на сигурноста, во која се содржани сите специфични услови што треба да ги исполни правното лице.

8. "Правно лице" е носителот на важечката дозвола за работа или за извор на јонизирачкото зрачење, кој има утврдени права и обврски во поглед на работата

или изворот, особено од аспект на заштитата и сигурноста.

9. "Медицинска изложеност" е изложеноста на пациентите како дел од дијагностичките или терапевтските постапки на кои се изложени; на лица кои не

работат со извори на јонизирачко зрачење, додека свесно и доброволно помагаат

при третманот на пациентите и на лица кои доброволно се изложуваат на зрачења

во рамките на програмите за биомедицински истражувања.

10. "Природни радиоактивни извори" се изворите на јонизирачко зрачење од природно терестријално или космичко потекло.

11. "Пријавување" претставува документ со кој правното лице на надлежниот орган му го пријавува својот извор на јонизирачко зрачење.

12. "Население" е секое лице од населението или работници кои работат со

извори на јонизирачко зрачење.

13. "Дејност со извори на јонизирачко зрачење" или "дејност" е човекова активност, освен при вонредни радијациони настани, со која може да ја зголеми изложеноста на поединци од зрачење кое потекнува од радиоактивен извор добиен по вештачки пат или од природни радионуклеиди кои со дополнителна обработка резултираат во

besueshmërisë, i cili përmban të gjitha kushte specifike që duhet të plotësojë personi juridik.

8. "Person juridik" është mbajtësi i një leje të vlefshme për punë ose për burim rrezatimi jonizues, i cili ka krijuar të drejta dhe detyrime në lidhje me punën

ose burimin, sidomos nga aspekti i mbrojtjes dhe sigurisë.

9. "Ekspozimi mjekësor" është ekspozimi ndaj pacientëve si pjesë e procedurat diagnostike ose terapeutike ndaj të cilave janë të ekspozuar; personave që

nuk punojnë me burimet e rrezatimit jonizues, ndërkohë që ndihmoni me vetëdije dhe vullnetarisht

gjatë trajtimit të pacientëve dhe personave që ekspozohen vullnetarisht ndaj rrezatimit

në kuadër të programeve të kërkimit biomjekësor.

10. "Burime natyrore radioaktive" janë burimet e rrezatimit jonizues nga origjinë natyrore tokësore ose kozmike.

11. "Regjistrim" është dokumenti me të cilin personi juridik i autoritetit organi raporton burimin e tij të rrezatimit jonizues.

12. "Popullsi" është çdo person i popullatës ose punëtorë që punojnë me burimet e rrezatimit jonizues.

13. "Veprimtaria me burimet e rrezatimit jonizues" ose "veprimtaria" është një aktivitet njerëzor, me përjashtim të rasteve të ngjarjeve të jashtëzakonshme rrezatimi, të cilat mund të rrisin ekspozimin e individëve ndaj rrezatimit me origjinë nga një burim radioaktiv i marrë me mjete artificiale ose nga radionuklide natyrore, të cilat me përpunim shtesë rezultojnë në materiale radioaktive, të zbërthyeshme ose pjellore;

14. "Mbrojtja nga rrezatimi jonizues" është një grup aktivitetesh dhe mjetesh që merren për të mbrojtur jetën dhe shëndetin e njerëzve dhe mjedisin jetësor nga efekti i dëmshëm i rrezatimit jonizues.

радиоактивен, фисионен или фертилен материјал;

14. "Заштита од јонизирачко зрачење" е збир на активности и средства што се преземаат за заштита на животот и здравјето на луѓето и животната средина од штетното дејство на јонизирачкото зрачење.

15. "Сигурност" (нуклеарна или радијациона) означува збир од организациони и техничко-технолошки мерки кои обезбедуваат оптимално планирано изложување и оптимален ризик од потенцијалните изложувања на јонизирачко зрачење, вклучувајќи мерки на радијациона заштита, мерки за спречување на вонредни радијациони настани, како и преземени мерки за санирање на последиците доколку такви настани се вклучат.

16. "Радиоактивна контаминација" е присуство на радиоактивна супстанца во или на материјали или во човечкото тело или на други места каде се непожелни, или може да предизвикаат штетни последици.

17. "Радиоактивен отпад" е материјал во било која физичка форма остаток од активности поврзани со него или од интервенции за кои не се предвидува понатамошна употреба, кој содржи или е контаминиран со радиоактивни материји и има активност или концентрации повисоки од нивото кое не подлежи на контрола и изложувањето на нивното зрачење не е исклучено со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

18. "Лиценца" е исправа со која се дава овластување од надлежен државен орган со која се докажува дека се исполнети одредени пропишани услови за стручна оспособеност и овластување за извршување на одредени работи.

19. "Работник со извор на јонизирачко зрачење" е секое лице кое работи полно работно време, скратено работно време или повремено кај правното лице кое врши дејност со извори на јонизирачко зрачење и кое има

15. "Siguria" (bërthamore ose rrezatimi) nënkupton një sërë masash organizative dhe tekniko-teknologjike që sigurojnë ekspozimin optimal të planifikuar dhe rrezikun optimal të ekspozimeve të mundshme ndaj rrezatimit jonizues, duke përfshirë masat e mbrojtjes nga rrezatimi, masat për parandalimin e ngjarjeve të jashtëzakonshme të rrezatimit, si dhe masat e marra për të korrigjuar pasojat nëse përfshihen ngjarje të tilla.

16. "Ndotja radioaktive" është prania e një lënde radioaktive brenda ose mbi materiale ose në trupin e njeriut ose në vende të tjera ku ato janë të padëshirueshme ose mund të shkaktojnë pasoja të dëmshme.

17. "Mbetje radioaktive" është materiali në çdo formë fizike të mbetur nga aktivitetet e lidhura me të ose nga ndërhyrjet për të cilat nuk parashikohet përdorim i mëtejshëm, i cili përmban ose është i kontaminuar me substanca radioaktive dhe ka aktivitet ose përqendrim më të larta se niveli që nuk i nënshtrohet kontrollit dhe ekspozimi ndaj rrezatimit të tyre nuk përjashtohet me këtë ligj dhe rregulloret e miratuara në bazë të këtij ligji.

18. "Licencë" është dokumenti që jep autorizim nga organi kompetent shtetëror, i cili dëshmon se janë plotësuar disa kushte të përcaktuara për kualifikim profesional dhe autorizim për kryerjen e detyrave të caktuara.

19. "Punëtor me burim rrezatimi jonizues" është çdo person që punon me kohë të plotë, të pjesshme ose herë pas here pranë personit juridik që kryen veprimtari me burime të rrezatimit jonizues dhe që ka të drejta dhe detyrime të përcaktuara për mbrojtjen nga rrezatimi në punë.

20. "Ekspozimi profesional" është ekspozimi i punëtorëve gjatë tyre puna, me përjashtim të ekspozimeve që përjashtohen nga dispozitat e këtij ligji (neni 1-b) dhe ekspozimeve nga veprimtaritë e përjashtuara ose burimet

дефинирани права и обврски во поглед на работната радијациона заштита.

20. "Работна изложеност" е изложеност на работниците во текот на нивната работа, со исклучок на изложувањата кои се исклучени од одредбите на овој закон (член 1-б) и изложувањата од изменените дејности или изменените извори;

21. "Надгледувана зона" е било која работна област која не е определена како контролирана зона и за која не важат посебните мерки за радијациона заштита и сигурност во која условите за работна изложеност се под соодветен надзор;

22. "Активност" е број на радиоактивни распади во единица време;

23. "Деконтаминација" е намалување или отстранување на радиоактивните материји од животната средина, населението, опремата или предметите;

24. "Дозни ограничувања" се ограничување на дозите за кои постои веројатност да бидат примени од поединци изложени на одреден извор и кои се користат во процесот на планирање на радијационата заштита и примена на принципот за оптимизација;

25. "Изземање" е одлука донесена од надлежен орган дека изворот на јонизирачко зрачење и/или дејноста со изворот на јонизирачко зрачење не е предмет на натамошна контрола согласно со закон. Ваква одлука надлежниот орган

донесува доколку ризикот од изложеност (вклучувајќи ја и потенцијалната изложеност) е проценет за низок и гарантира радијациона сигурност и безбедност без дополнителна контрола од надлежен орган;

26. "Изложеност" е процес на изложување на дејство на јонизирачко зрачење;

е прџасштуара;

21. "Zonë e mbikëqyrur" është çdo zonë pune që nuk është përcaktuar si zonë e kontrolluar dhe për të cilën nuk zbatohen masat e veçanta për mbrojtjen dhe sigurinë nga rrezatimi, në të cilën kushtet për ekspozim në punë janë nën mbikëqyrjen e duhur;

22. "Aktivitete" është numri i zërthimeve radioaktive për njësi të kohës;

23. "Dekontaminim" është reduktimi ose largimi i substancave radioaktive

Nga mjedi jetësor, popullsia, pajisje ose objekte;

24. "Kufijtë e dozës" janë kufijtë e dozave që ka të ngjarë të merren nga individë të ekspozuar ndaj një burimi të caktuar dhe që përdoren në procesin e planifikimit të mbrojtjes nga rrezatimi dhe zbatimin e parimit të optimizimit;

25. Përjashtim" është vendimi i organit kompetent që burimi i rrezatimit jonizues dhe/ose veprimtaria me burimin e rrezatimit jonizues nuk i nënshtrohet kontrollit të mëtejshëm në përputhje me ligjin. Ky është vendimi i autoritetit kompetent

miratohet nëse rreziku i ekspozimit (përfshirë ekspozimin e mundshëm) vlerësohet si i ulët dhe garanton siguri dhe siguri nga rrezatimi pa kontroll shtesë nga një autoritet kompetent;

26. "Ekspozim" nënkupton procesin e ekspozimit ndaj veprimit të rrezatimit jonizues;

27. "Përjashtim" është përjashtimi i qëllimshëm i një kategorie të caktuar ekspozimi nga kontrolli;

28. "Burim - jashtë përdorimit" është një burim radioaktiv që nuk është më në përdorim dhe as nuk ka asnjë qëllim për ta përdorur atë për veprimtarinë për të cilën është dhënë leja;

29. "Shkarkimi" është një lëshim i planifikuar dhe i kontrolluar i materialit radioaktiv

27. "Исклучување" е намерно исклучување на посебна категорија на изложеност од контрола;

28. "Извор - вон употреба" е радиоактивен извор кој веќе не е во употреба ниту постои намера за негова употреба за дејноста за која е дадена дозвола;

29. "Испуштање" е планирано и контролирано испуштање на радиоактивен материјал во течна, гасовита или цврста состојба во животната средина, во границите пропишани од надлежен орган;

30. "Контрола на квалитет" е дел од системот за квалитет кој има за цел да потврди дека структурите, системите и вградените компоненти соодветствуваат со однапред пропишаните услови;

31. "Систем за квалитет" претставува функционална поставеност на управување и работа кај правното лице кое врши дејност со извори на јонизирачко зрачење, која гарантира ефикасна и квалитетна примена на специфичните барања согласно со закон;

32. "Контролирана зона" претставува дефинирана област на работа со извори на јонизирачко зрачење во која важат посебни мерки и услови за радијациона заштита и сигурност и кои имаат за цел контрола на изложувањата на јонизирачко зрачење, превенција од ширење на радиоактивна контаминација во тек на редовни работни активности и превенција или лимитирање на опсегот на потенцијалните изложувања;

33. "Нуклеарен материјал" е:

1) плутониум-239 (Pu-239), ураниум-233 (U-233) или ураниум збогатен со изотопите ураниум-233 (U-233) или ураниум-235 (U-235), така што односот на вкупната содржина на U-235 или U-233 или и двата изотопа заедно спрема содржината на ураниум-238 (U-

material në gjendje të lëngët, të gaztë ose të ngurtë në mjedis, brenda kufijve të përcaktuar nga autoriteti kompetent;

30. "Kontrolli i cilësisë" është pjesë e sistemit të cilësisë që synon të verifikoni që strukturat, sistemet dhe komponentët e integruar përputhen me kushtet e përcaktuara paraprakisht;

31. "Sistemi i cilësisë" përfaqëson një rregullim funksional të menaxhimit dhe punës pranë personit juridik që kryen veprimtari me burime të rrezatimit jonizues, i cili garanton zbatimin efikas dhe cilësor të kërkesave specifike në përputhje me ligjin;

32. "Zonë e kontrolluar" është një zonë e përcaktuar e punës me burime të rrezatimit jonizues në të cilën zbatohen masa dhe kushte të veçanta për mbrojtjen dhe sigurinë nga rrezatimi dhe që synojnë të kontrollojnë ekspozimet ndaj rrezatimit jonizues, parandalimin e përhapjes së ndotjes radioaktive gjatë aktiviteteteve të rregullta të punës. dhe parandalimin ose kufizimin e shtrirjes së ekspozimeve të mundshme;

33. "Materiali bërthamor" është:

1) plutonium-239 (Pu-239), uranium-233 (U-233) ose uranium i pasuruar me izotopet uranium-233 (U-233) ose uranium-235 (U-235), në mënyrë që raporti i totalit përmbajtja e U-235 ose U-233 ose të dy izotopeve së bashku me përmbajtjen e uranium-238 (U-238) është më e madhe se raporti i U-235 me U-238 që ekziston në natyrë;

2) uranium i varfëruar për përmbajtjen e U-235 dhe

3) toriumi dhe secili prej materialeve nga nënpikat 1 dhe 2, nëse janë në formën e një metali, aliazhi, përbërjeje kimike ose koncentraci, si dhe çdo material tjetër që përmban një ose më shumë izotope nga nëngrupet. 1, 2 dhe 3;

34. "Siguria bërthamore dhe/ose rrezatimi" është parandalimi ose zbulimi i vjedhjes, sabotimit, aksesit të paautorizuar, transferimit të paligjshëm, akteve dashakeqe që përfshijnë materiale bërthamore ose të tjera

238) е поголем од односот на U-235 спрема U-238 кој постои во природата;

2) ураниум осиромашен за содржина на U-235 и

3) ториум и секој од материјалите од потточките 1 и 2, ако се во форма на метал, легура, хемиско соединение или концентрат, како и секој друг материјал кој содржи еден или повеќе од изотопите од потточките 1, 2 и 3;

34. "Нуклеарна и/или радијациона безбедност" е спречување или откривање на кражба, саботажа, неовластен пристап, незаконски трансфер, злонамерни акти кои вклучуваат нуклеарен или друг радиоактивен материјал, сродна опрема и поврзани со нив постројки;

35. "Одлагање" е преместување на радиоактивен отпад во соодветен објект без намера за повторно користење;

36. "Потенцијална изложеност" е изложеност која не се очекува со сигурност, но која веројатно би се случила и која може да се процени однапред;

37. "Работно изложено лице" е секое лице кое во текот на работното време е постојано или повремено изложено на јонизирачко зрачење, освен за изложувањата кои се исклучени од одредбите на овој закон и изложувањата од изземените дејности и извори;

38. "Радиоактивен материјал" е материјал, во која било физичка форма, кој содржи еден или повеќе радионуклиди кои со својот распаѓање произведуваат јонизирачко зрачење и

39. "Изложеност на население" е изложеност на населението од извори на јонизирачко зрачење, со исклучок на професионалната и медицинската изложеност и изложеноста од нормалното природно зрачење, но вклучувајќи ја изложеноста од извори на јонизирачко зрачење и дејности со извори кои имаат дозвола како и во вонредни настани.

radioaktive, pajisje të ngjashme dhe objekte të ngjashme;

35. "Hedhja" është transferimi i mbetjeve radioaktive në një objekt të përshtatshëm pa synimin e ripërdorimit;

36. "Ekspozim i mundshëm" është një ekspozim që nuk pritet me siguri, por që ndoshta do të ndodhte dhe që mund të vlerësohet paraprakisht;

37. "Person i ekspozuar në punë" është çdo person që gjatë orarit të punës është vazhdimisht ose herë pas here i ekspozuar ndaj rrezatimit jonizues, me përjashtim të ekspozimeve që përjashtohen nga dispozitat e këtij ligji dhe ekspozimeve nga veprimtaritë dhe burimet e përjashtuara;

38. "Materiali radioaktiv" është materiali, në çdo formë fizike, i cili përmban një ose më shumë radionuklide të cilët në zbërthimin e tyre prodhojnë rrezatim jonizues dhe

39. "Ekspozimi i popullsisë" është ekspozimi i popullsisë nga burimet e rrezatimit jonizues, duke përjashtuar ekspozimin dhe ekspozimin profesional dhe mjekësor dhe ekspozimin nga rrezatimi normal natyror, por duke përfshirë ekspozimin nga burimet e rrezatimit jonizues dhe aktivitetet me burime të licencuara, si dhe në ngjarje emergjente.

Instituti Republikan për Kujdesin Shëndetësor Neni 6

Monitorimi i përmbajtjes së radionuklideve në ujë, ajër, tokë dhe ushqim, si dhe shkallës së ekspozimit ndaj rrezatimit jonizues të popullatës bëhet nga Instituti Republikan për Kujdesin Shëndetësor.

Instituti Republikan për Kujdesin

Републички завод за здравствена заштита

Член 6

Мониторинг на содржината на радионуклеидите во водите, воздухот, земјиштето и храната, како и степенот на изложеност на јонизирачко зрачење на населението врши Републичкиот завод за здравствена заштита.

Републичкиот завод за здравствена заштита, на барање на и под условите пропишани од Дирекцијата, ги врши следниве работи:

1) подготвува и предлага стручни основи за подготовка на подзаконски акти и стандарди во областа на радијационата заштита во согласност со стандардите на меѓународните организации и Европската унија;

2) поднесува извештаи до Дирекцијата во врска со унапредување на заштитата при користењето на извори на јонизирачкото зрачење, како и нивна контрола;

3) учествува во спроведувањето на обука за безбедно ракување и управување со изворите на јонизирачкото зрачење;

4) врши мерења на степенот на изложеност на јонизирачкото зрачење на лицата кои работат со извори на зрачења, како и на населението;

5) врши проценка на степенот на изложеноста на јонизирачкото зрачење при работа;

6) врши континуирана медицинска контрола и води евиденција за лицата професионално изложени на јонизирачко зрачење и

7) врши и други работи во областа на заштитата од јонизирачкото зрачење.

8) врши калибрација на мерни инструменти за радијациона заштита. Дирекцијата може да побара стручни

Shëndetësor, me kërkesë dhe në kushtet e përcaktuara nga Drejtoria kryen këto punë:

1) përgatit dhe propozon baza profesionale për përgatitjen e akteve nënligjore dhe standardeve në fushën e mbrojtjes nga rrezatimi në përputhje me standardet e organizatave ndërkombëtare dhe të Bashkimit Evropian;

2) i paraqet Drejtorisë raporte për përmirësimin e mbrojtjes gjatë shfrytëzimit të burimeve të rrezatimit jonizues, si dhe kontrollin e tyre;

3) merr pjesë në realizimin e trajnimeve për trajtimin dhe menaxhimin e sigurt të burimeve të rrezatimit jonizues;

4) kryen matje të shkallës së ekspozimit ndaj rrezatimit jonizues të personave që punojnë me burimet e rrezatimit, si dhe të popullatës;

5) të bëjë vlerësimin e shkallës së ekspozimit ndaj rrezatimit jonizues në punë;

6) kryen kontroll të vazhdueshëm mjekësor dhe mban evidencë për personat e ekspozuar profesionalisht ndaj rrezatimit jonizues dhe

7) kryen punë të tjera në fushën e mbrojtjes nga rrezatimi jonizues.

8) kryen kalibrimin e instrumenteve matëse për mbrojtjen nga rrezatimi. Drejtoria mund të kërkojë shërbime profesionale nga institucionet tjera profesionale që janë të nevojshme për zbatimin e këtij ligji, të autorizuara nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor, Ministria e Shëndetësisë, Drejtoria dhe Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

услуги и од други стручни институции што и се неопходни за спроведување на овој закон, овластени од Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерството за здравство, Дирекцијата и Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 10

Правното лице кое работи со изворите на јонизирачкото зрачење ги надоместува трошоците за издавањето на дозволата од страна на Дирекцијата, одлагањето на радиоактивен отпад, како и за мерењата кои се вршат за време на користењето на изворите, согласно со овој закон.

Висината на трошоците од ставот 1 на овој член ја пропишува Дирекцијата

Член 24

Одлагање на искористените извори на јонизирачкото зрачење и на радиоактивниот отпад се врши во складиште на локација утврдена од Владата на Република Македонија на предлог на Дирекцијата, а врз основа на претходно добиено мислење од Министерството за животна средина и просторно планирање и Министерството за здравство.

Трошоците за одлагање на искористените извори на јонизирачкото зрачење и на радиоактивниот отпад паѓаат на товар на правното лице кое го поседува изворот или отпадот. Трошоците за ракување со радиоактивниот отпад се во висина утврдена согласно со членот 10 на овој закон.

Personi juridik që punon me burimet e rrezatimit jonizues rimbursion shpenzimet për dhënien e lejes nga Drejtoria, asgjësimin e mbetjeve radioaktive, si dhe për matjet që kryhen gjatë përdorimit të burimeve, në përputhje me këtë ligji.

Shuma e shpenzimeve nga paragrafi 1 i këtij neni caktohet nga Drejtoria

Neni 24

Hedhja e burimeve të përdorura të rrezatimit jonizues dhe mbetjeve radioaktive kryhet në një magazinë në një vend të caktuar nga Qeveria e

Republikës së Maqedonisë me propozim të Drejtorisë, dhe në bazë të mendimit paraparak nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor dhe Ministrisë së Shëndetësisë

Shpenzimet e asgjësimin të burimeve të përdorura të rrezatimit jonizues dhe mbetjeve radioaktive përballohen nga personi juridik që zotëron burimin ose mbetjet. Shpenzimet për trajtimin e mbetjeve radioaktive janë në masën e përcaktuar në përputhje me nenin 10 të këtij ligji.

